

Nowotwory u zwierząt jak i ludzi powstają jako efekt gromadzenia się uszkodzeń w materiale genetycznym, których z pewnych powodów nie udaje się naprawić.

Kluczową i najbardziej niebezpieczną cechą jest niepołączony rozwój nowotworu w odrębnej tkance pacjenta oraz zdolność do rozprzestrzeniania się co często decyduje o rokowaniach.

Objawy zależą od rodzaju nowotworu i jego stadium rozwoju. Miejscowym objawem jest często zauważalna obecność masy guza nowotworowego oraz jego wzrost. Rosnący guz może powodować ucisk naczyń krwionośnych, naczyń chłonnych i niedrożność przewodu pokarmowego. Nowotwór w obrębie jamy ustnej może powodować problem z pobieraniem pokarmu i żuciem. W wielu

przypadkach u pacjentów z nowotworami dochodzi do przeżutów na płuca co z kolei prowadzi do trudności w oddychaniu.

Nawet niewielkie guzy mogą wiązać się z występującymi objawami neurologicznymi i obrzękiem mózgu. Do ogólnoustrowych objawów należy znaczna utrata masy ciała, niedokrwistość i zaburzenia w krzepnięciu krwi. Często przy nowotworach towarzyszy gorączka.

Przy każdym nowotworze warto zdecydować się na badanie

histopatologiczne poprzez biopsję lub wysłanie do laboratorium części lub całości guza. W zależności od zaleceń lekarza warto też zgodzić się na diagnozę obrazową najlepiej tomografię.

Wyróżniamy trzy rodzaje nowotworów:

1. Nowotwory niezłośliwe

Rosną powoli, nie naciekają na inne tkanki i nie zauważamy u nich przerzutów. Często łatwe do zdiagnozowania i usunięcia.

2. Nowotwory złośliwe

Cechują się naciekowym wzrostem a jego komórki mają zdolność do wnikania w otaczające tkanki. Są niebezpieczne i często prowadzą do przerzutów na inne tkanki co jest wielkim zagrożeniem życia pacjenta.

3. Nowotwory miejscowo złośliwe

Rosną naciekowo, wnikając pomiędzy struktury tkanek ale nie dają przerzutów.

Do najczęściej występujących nowotworów u zwierząt zaliczamy:

- Nowotwory gruczołu sutkowego

Najczęściej występują u suk niesterylizowanych lub sterylizowanych w późnym wieku. Połowa nowotworów listwy mlecznej to guzy złośliwe, często w takich przypadkach mogą występować przeżuty na okoliczne węzły chłonne i płuca. Przy nowotworach łagodnych i złośliwych na wczesnym etapie stosowane jest wycięcie chirurgiczne (mastektomia). Guz należy wyciąć z bezpiecznym marginesem a w przypadku guzów mnogich zaleca się wycięcie całej listwy mlecznej. Przy nowotworach złośliwych o dużych rozmiarach lub przy przerzutach do węzłów chłonnych po zabiegu zaleca się chemioterapię. Wycięte guzy należy wysłać do badania histopatologicznego by mieć pewność z czym mamy do czynienia. Przed zabiegiem najlepiej wykonać zdjęcie rendgenowskie klatki piersiowej by wykluczyć ewentualne przerzuty.

- Naczyniakomięsak

Jest to najczęściej występujący nowotwór złośliwy śledziony. Do przerzutów dochodzi wcześnie a zajętymi narządami są: wątroba, płuca, prawy przedsionek serca, sieć oraz mięśnie. Bojawem najczęściej występującym u pacjentów jest stan ostry spowodowanym pęknięciem guza śledziony lub wątroby i krwawieniem do jamy brzusznej albo tamponadą serca. W takich przypadkach należy wykonać splatektomie (częściowe lub całkowite usunięcie śledziony) lub w przypadkach rozsianego procesu resekcja pękniętych guzów. Przy tamponadzie przeprowadza się punkcję worka osierdziowego a następnie resekcję guzów. Zabieg ten ma charakter paliatywny (przynoszący chwilową ulgę, nie leczący). We wszystkich przypadkach zaleca się chemioterapię

- Nowotwory jąder

Częste u psów, zazwyczaj strasznych, powyżej 6 roku życia. Większość z nich ma charakter łagodny a kastracja prowadzi do całkowitego wyleczenia. Takie nowotwory są zazwyczaj wykrywane przypadkowo podczas badania klinicznego. W niektórych przypadkach mogą pojawiać się takie objawy jak: powiększenie sutków, obwisła skóra napletka, wydzielanie mleka, symetryczne wyłysienia wraz z hiperpigmentacją skóry, zanik sąsiedniego jądra i zahamowanie czynności szpiku kostnego. Przy innych guzach występuje nadmierna produkcja testosteronu co może prowadzić do przerostku gruczołu krokowego, przepukliny kroczonej bądź guzów z gruczołów okołoodbytowych. Zawsze zaleca się kastrację obustronną.

- Mięsaki tkanek miękkich

Są to nowotwory wywodzące się z tkanki łącznej. Jest to szeroka grupa obejmująca różne rodzaje mięsaków o podobnym zachowaniu. Guzy te charakteryzują się miejscową złośliwością, a zatem wykonuje się chirurgiczną resekcję z szerokim marginesem. W większości przypadków guzy obserwuje się na kończynach lub tułowiu, dlatego przy zabiegach mogą występować trudności w osiągnięciu odpowiednich marginesów. Raczej te nowotwory mają niski potencjał do przerzutów.

Guz z komórek tłuszczowych (mastocytoma)

Najczęstszy nowotwór skóry u psów. Guzy o niskim stopniu złośliwości z komórek tłuszczowych najęściej stwierdza się u ras krótkoczaszkowych. Rozpoznanie w większości przypadkach jest szybkie i łatwe, zazwyczaj na podstawie biopsji

cienkoigłowej. Leczeniem z wyboru jest resekcja chirurgiczna z uprzednią biopsin. Występują też guzy z komórek tłuszczowych narządów wewnętrznych, takich jak przewód pokarmowy, śródpiersie, wątroba lub śledziona, są to nowotwory agresywne o bardzo ostrożnym rokowaniu.

- Chłoniak

Najczęściej występującą postacią jest chłoniak wieloogniskowy, czyli zajmujący liczne powiększone węzły chłonne zarówno powierzchowne jak i wewnętrzne. Nierzadko przy tej formie obserwuje się również naciek wątroby oraz śledziony. Rozpoznanie ustala się na podstawie biopsji cienkoigłowej lub wysłaniu do badania całości lub wycinka zajętego węzła chłonnego. Ważne jest ustalenie typu chłonnika w celu dobrania odpowiedniego leczenia. Znacząca większość zwierząt doświadcza szybkiej

remisji choroby natomiast prędzej czy później i tak dochodzi do jej nawrotu. Przeżywalność z chłoniakiem wieloogniskowym z komórek B to średnio rok a z komórek T to ok 9 msc. Chłoniaki o łagodnym przebiegu pochodzą z obwodowych komórek gdzie pomimo znacznego powiększenia węzłów chłonnych rzadko obserwuje się inne objawy kliniczne a czasy przeżywalności sięgają 12-18 miesięcy.

- Tłuszczak

Jest to nowotwór łagodny wywodzący się z tkanki tłuszczowej. Typowy tłuszczak znajduje się w tkance podskórnej, jest przesuwalny i niebolesny. Mimo, że tłuszczaki są niebolesne i niezłośliwe potrafią rosnąć do znacznych rozmiarów i w zależności od lokalizacji powodować dyskomfort. W większości przypadków wystarczy resekcja z marginesem a ryzyko

nawrotu jest niewielkie. Na uwagę zasługuje tłuszczak naciekający który może naciek na okoliczne tkanki, powodować zanik mięśni i ból przeważnie dotyczy on kończyn miednicznych u ras dużych.

- Histiocytoma

To niezłośliwy nowotwór skóry, najczęściej występuje u młodych psów. Przeważnie występują na głowie pacjenta, rzadziej na dalszych odcinkach kończyn lub innych częściach ciała. Rozpoznanie ustala się zazwyczaj na podstawie biopsji, natomiast pierwsze podejrzenie nasuwa się gdy u psa poniżej dwóch lat obserwujemy wyłysiałe guzki skórne. Histiocytomy ulegają spontanicznej regresji, zwykle po kilku tygodniach lub miesiącach. W bardzo rzadkich przypadkach obserwuje się złośliwą formę z przerzutami.

Kostniakomięsak

Najczęściej spotykany nowotwór kości. Zazwyczaj dotyczy kości długich szkieletu obwodowego. W większości przypadków występuje u ras dużych i olbrzymich. Typowe lokalizacje to przynasady kości długich, częściej piersiowe. Mikroprzerzuty do płuc występują w ponad 90% przypadków. Rozpoznanie ustala się na podstawie zmian widocznych na zdjęciu RTG a potwierdza się je na podstawie biopsji. Leczeniem z wyboru jest amputacja kończyny. Jeśli po zabiegu nie podejmujemy się chemioterapii średni czas przeżycia wynosi 3-6 miesięcy. Przy chemioterapii czas przeżycia wydłuża się do 8-14 miesięcy. W przypadku kiedy amputacja nie jest możliwa zaleca się radioterapię by poprawić komfort życia pacjenta.

- Nadżiaślaki

Są to łagodne guzki występujące w jamie ustnej. Większość z nich nie powoduje żadnych objawów klinicznych. Natomiast w późniejszych stadiach przy zaawansowanym wzroście można obserwować takie objawy jak nadmierne ślinienie, nieprzyjemny zapach, obecność krwi w jamie ustnej. Przy usunięciu należy pamiętać o odpowiednim marginesie ponieważ ryzyko powrotu zmiany jest wysokie. Przy niektórych rodzajach nadżiaślaków możliwe jest naciekanie na kość więc w razie wątpliwości należy wykonać badanie obrazowe by upewnić się czy kość jest zajęta i ewentualnie usunąć zajęty fragment.

